

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. An actus Spei ad appetitum & partem ejus irascibilem pertineat?

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

TOM. II.

illius ignaviam desperat. Et per hæc patet ad argumenta primæ sententiæ, quatenus contra hanc conclusionem facere videntur.

SECTIO UNDECIMA.

Ostenditur quo pacto possit quis sperare alteri beatitudinem.

I. Declaratur sub qua ratione sperare quis possit alteri beatitudinem.

CONCLUSIO secundâ: Si tamen speretur proximo beatitudo, quatenus ratione unionis cum illo, sive ex dilectione, sive propinquitate, vel alio vinculo, est unum moraliter cum sperante, & bonum illius est bonum sperantis, talis actus erit actus Spei Theologicæ: Probatur, ejusmodi quippe actus versatur circa Deum quatenus bonum nostrum, saltem mediâ ratione proximi, quia ad nos apprehenditur pertinere, & sub hoc respectu desiderium & Spes ad bonum ipsius terminatur. Nec contrarius est Sanctus Augustinus, qui loco supra citato solum loquitur, quando nullo modo est bonum sperantis, hic autem licet beatitudo proximorum pertineat ad alios, non tamen sub hoc respectu terminat actum hujus virtutis, sed prout ad nos pertinet ratione unionis cum proximis; per quod patet ad argumentum secundæ sententiæ in quantum contra nos facere videntur.

Ostenditur qua hac in parte sit mens D. Augustini.

II. Objic. hic affectus non videtur Spei, nec amor concupiscentiæ, sed amicitia.

Contra nostram tamen conclusionem objicies primò: Unio cum proximo per amorem potius facit, ut actus, quo illi desidero bonum, non sit Spei, sed Charitatis, seu benevolentia; patet, nam quia illum amo, tali amore motus, rei ut amico ex complacentiâ ipsius, & consequenter ex benevolentia desidero ei bonum, & non

ex amore concupiscentiæ, seu ex complacentiâ mei ipsius. Respondeo unionem factam per amorem Charitatis dupliciter considerari posse: Primò, ut est quidam actus movens ad intendendum proximo bonum propter finem, quem ipse respicit, ex bonitate scilicet illius objecti, & complacentiâ in eo, & sub hac ratione quæcumque proximo desiderantur, pertinent ad amicitiam, non ad Spem.

Dupliciter considerari potest unio facta per amorem.

Secundò considerari potest unio amoris, non ut movet ad desiderandum bonum proximo propter ipsum, sed ut proximum facit ad nos pertinere, sicut facit propinquitas, vel aliud vinculum verbi gratia, & tunc facit, ut velimus illi bona quatenus est aliquid spectans ad nos, & sub hac ratione tale bonum illi desidero, aliter non desideraturus, quod signum est fieri ex complacentiâ nostri, & sic ad Spem pertinet.

III. Explicatur quo pacto hic amor proximi fit ad nos.

Objicies secundò: Beati habent hoc vinculum, & nos amant, ac desiderant nobis beatitudinem, & tamen ille actus non est Spei Theologicæ, quam juxta Divum Thomam non habent, ergo desiderare vel sperare aliis beatitudinem non est actus Spei Theologicæ. Omisiss aliis solutionibus respondetur ex jam dictis, abstrahendo in præfenti an maneat in beatis habitus Spei necne. de quo postea. Dicendum itaque eos non habere actum sperandi elicitem ab hac virtute, quia hæc virtus, quæcumque desiderat distincta à beatitudine subjecti in quo est, ea desiderat & sperat ex desiderio & Spe beatitudinis propria, quæ in omni actu est ratio formalis, neque alio modo potest quisquam aliquid sperare: unde cum beati jam habeant beatitudinem, nihil sperare possunt per hanc virtutem, quæ quidquid respicit, respicit in ordine ad beatitudinem propriam.

IV. Objic. Beati cupiunt nobis beatitudinem.

Respondetur beatis hic faciendo non habere aliam virtutem Spei Theologicæ, hæc enim virtus in beatis desiderat ex se beatitudinem propriam.

DISPUTATIO TRIGESIMA.

De actibus Spei.

POST explicatum objectum, tum materiale, tum formale Spei, restat juxta ordinem à nobis in principio positum, ut de actibus ejus agamus, quod in hac Disputatione faciemus, in qua eandem fere methodum servabimus, quam in materia de Fide, suppositis tamen nonnullis, quæ ibi sunt abunde declarata.

SECTIO PRIMA.

An actus Spei ad appetitum, & partem ejus irascibilem pertineant?

I. Actus Spei pertinet, non ad appetitum sensitivum, sed rationalem.

PRIMA Conclusio: Actus Spei essentialiter est actus elicitem à voluntate; ita quæst. sequenti Divus Thomas cum communi Theolog. Probatur ratione D. Thomæ, quia objectum Spei, ut vidimus, spectat ad appetitum,

tum sic, illud bonum est spirituale & honestum, utpote ad beatitudinem ordinatum, cujus non est capax appetitus sensitivus; ergo ad rationalem tantum appetitum, qui est voluntas, pertinebit actus Spei, de quo est sermo. Confirmatur ex definitione Spei, quæ vel essentialiter est desiderium, vel illud includit, ut postea dicitur, sed desiderium est actus voluntatis; ergo, major patet, cum enim sit actus amoris circa bonum tantum futurum non potest non esse desiderium; hoc enim nihil aliud est quàm amor boni futuri, quamvis aliquid supra desiderium addat.

Cum actus Spei includat desiderium, spectare debet ad voluntatem.

Secundâ

II. *Offenditur actus Spei esse actum appetitus irascibilis.* Secunda Conclusio: Actus Spei est actus appetitus irascibilis; hac non tam probatione quam explicatione indiget, pro qua suppono appetitum animale, quia duo officia exercere debet, dividi etiam solere in concupiscibilem & irascibilem: primum enim debet prosequi bonum appetendo illud simpliciter, quod dum praestat, concupiscibilis dicitur; quia tamen hoc bonum saepe est arduum, & difficile, vel quia in eius consecutione adeundi sunt labores, vel quia impeditur a contrariis, ideo debet & difficultatem in huius boni affectione aggredi, & bonum ipsum tueri a contrariis, quod dum praestat, irascibilis dicitur. Habet ergo has duas considerationes quatenus hac duo munera exercet; verius enim est non esse has duas potentias realiter distinctas, frustra siquidem asseretur talis distinctio, cum utrumque ab eadem potentia praestari commode possit, sicut est eadem potentia cognitiva convenientis & mali, a qua movetur ad fugam unius, & alterius prosecutionem, sicut ad eandem potentiam spectat, ut omnes concedunt, gaudere de bono & dolere de malo.

Concupiscibilis & irascibilis non sunt diversa potentia.

Ab eadem potentia provenit motus ad gaudium & dolorem.

III. *Quomodo aliquis distinguat actum Spei in irascibili a desiderio, quod est in concupiscibili.* Quares: Quomodo actus Spei, qui est in irascibili differat a desiderio quod est in concupiscibili? Scotus in 3. d. 26. punct. 1. Gabriell ibidem, quaest. 1. art. 3. d. 1. Almainus tractatu 2. Moral. c. 1. Vega lib. 6. in Concil. Trident. c. 26. sine, Durandus quaest. 2. Sotus in 4. d. 49. q. 4 & quidam moderni docent, vel non distingui haec duo, vel se habere ut superius & inferius, quia desiderare solemus affectu inefficaci impossibilia, vel non futura, vel facilia, unde desiderium ut sic est affectui Spei superius; quamvis, inquit, possint interdum coincidere.

IV. *Alii desiderium arduum futuri in tantum dicitur esse Spei, in quantum commotat persuasionem fore, ut res desiderata eveniat.* Alii, concedunt desiderium efficax boni ardui futuri in recto, esse Spem, non tamen utcumque, sed quatenus tale desiderium in obliquo connotat ex parte intellectus persuasionem, quod bonum desideratum verè eveniet, quam persuasionem proprie confidentiam nominari aiunt. Hac ergo posita cum efficaci desiderio & absoluta intentione requirendi bonum arduum, non obstantibus difficultatibus, non videtur quid amplius concipi possit in affectu Spei circa tale bonum: ita Vasquez l. part. d. 84. cap. 1. & 12. d. 4. cap. 2. Salas 1. 2. tractatu 9. disp. 1. sect. 2. & disp. 3. sect. 1. sine.

V. *Spem alii realiter distinguunt a desiderio.* D. Thomas 1. 2. quaest. 40. art. 1. & cum eo Thomista, D. Bonavent. art. 2. quaest. 4. Medina 1. 2. quaest. 62. art. 4. & Interpretes communiter hic asserunt, licet Spes late sumpta dici possit desiderium quoddam, eam tamen verè & realiter a desiderio distingui, tum efficaci, tum etiam inefficaci: quae sententia, quia veram eam existimo, sit nostra

VI. *Declaratur quo pacto Spei laud sumpta dici possit desiderium.* Conclusio: & quidem quoad priorem partem constat, quia Spes est quaedam prosecutio boni nondum adepti, quae cum vix intelligi possit, nisi per modum cuiusdam desiderii, nil mirum quod hoc nomine aliquando vocetur. Constat tamen non esse actum qui proprie dicitur desiderium, quodque curam & anxietatem causat, sed potius est actus, qui facit, non tam ut credamus rem concupitam eventuram, quam actus ex tali persuasionem & desiderio ortus, qui animum erigit ne labatur, estque nova prosecutio objecti in voluntate, novusque affectus quo peculiariter ad objectum & media per quae obtinendum est afficitur, quae erat secunda pars conclusionis.

VII. *Spes tamen non est desiderium striete sumptum.* Confirmatur: Quia rectè adesse potest iudicium sufficiens ad desiderium, etiam efficax, & tamen non adesse iudicium illud, quod ad Spem est necessarium; ergo non sunt iidem actus, cum requirant distinctam cognitionem ex parte intellectus: Antecedens probatur, ad desiderium namque sufficit ut proponatur aliquid a me hic & nunc possibile acquiri, & media proportionata ad illud consequendum; tunc enim afficitur quis erga tale bonum futurum, & media apponit: ad sperandum verò, & ut quis magno animo & laetus sufferat labores, quod proprium est Spei, requiritur insuper iudicium quo illud bonum non solum possibile hic & nunc credatur, sed etiam eventurum ut speratur, quod si tale iudicium non adsit, si adhuc existimetur possibile, perseverat desiderium, Spes verò deficit, nam licet Spes non requirat evidentiam scientiae, habere tamen debet conjecturam, ut quod saepe factum est, modò in simili casu eveniat.

Aliud iudicium intellectus requiritur ad Spem, aliud ad desiderium.

Plus ad Spem requiritur, quod ad desiderium.

Cessante Spei desiderium saepe perseverat.

VIII. *Quamvis aliquod desiderium abstrahat a futuritione rei, saepe nihilominus fertur in bonum possibile ut futurum.* Aliqui aliam distinctionem addunt, quod scilicet desiderium non spectet futuritionem, sicuti Spes; sed solum respiciat bonum, ut hic & nunc possibile, abstrahendo a futuritione: quod licet fortè verum sit de desiderio in communi, ut comprehendit etiam inefficax, non tamen negandum videtur, quin etiam saepe feratur in bonum possibile ut futurum, nam intendit efficaciter bonum quod desiderat obtinere, & movet ad electionem mediorum, ad hoc ut obtineatur; ergo non solum ad rem illam terminatur sub ratione possibilis, sed etiam futuri; quod ex eo confirmatur, si enim objectum apprehendatur certò non futurum, statim definit hoc desiderium; ergo non solum respiciebat bonum illud ut possibile, sed etiam ut futurum.

SECTIO SECUNDA.

An ad eliciendum actum Spei, actus aliqui praequirantur, ex parte intellectus ac voluntatis, & quinam sint?

PRIMA Conclusio: Ad eliciendum actum Spei efficacem, praequiruntur ex parte intellectus actus iudicii supernaturalis; dixi efficacem, quia si aliquis inefficax reperitur, ad eam sufficit apprehensio boni sperandi, & quod obtineri possit.

Praequiruntur primo actus aliqui ex parte intellectus.

Probatur quia voluntas ut in philosophia ostensum est, caeca cum sit, ferri non potest in objectum, nisi illi per intellectum proponatur, neque actu efficaci qui procedat ad electionem mediorum nisi proponatur per actum iudicii; ergo, &c. Quod autem debeat esse supernaturalis, constat tum quia proponit objectum supernaturale, tum quia dirigit & proportionatè illud proponit ad actum Spei supernaturalem; & cum actus ille Fides esse debeat, ut statim dicam, erit supernaturalis, etiam quoad substantiam.

Ad actum Spei efficacem requiritur iudicium, ad inefficacem, si datur, sufficit apprehensio.

Secunda Conclusio: Iudicium hoc esse debet actus Fidei: ita D. Thomas, hic art. 7. & 12. quaest. 62. art. 4. & D. Augustinus quem refert Beda 1. ad Corinth. 11. *Fidelis, inquit, debet credere quod non videt, & visionem speret & amet;* & videtur colligi ex D. Paulo ad Hebraeos c. 11. ubi Fidem vocat *substantiam rerum sperandarum*, quia nimirum est cognitio, cui tamquam fundamento innititur Spes.

III. Iudicium primum ad actum Spei est actus Fidei.